

Zavod Republike Slovenije
za varstvo narave

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

Številka: 8-IV-800/3-O-06/DV
Datum: 10.01.2006
Zveza: 523-6/2006

Zavod za gozdove Slovenije
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Zadeva: **Pisno stališče po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah – odvzem velikih zveri v letu 2007**

Spoštovani!

Zavod RS za gozdove, Večna pot 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ZGS) je z dopisom št. 523-6/2006, z dne 15.12.2006, prejetim dne 18.12.2006, zaprosil Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ZRSVN), za pridobitev pisnega stališča na podlagi 8. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05; v nadaljevanju: Uredba) za odvzem velikih zveri za leto 2007.

Vlogi je bilo priloženo strokovno mnenje ZGS za odstrel velikih zveri v letu 2007.

V skladu z zgoraj omenjeno vlogo v prilogi podajamo pisno stališče na podlagi 8. člena Uredbe za odvzem velikih zveri na območju Slovenije v letu 2007.

V pisnem stališču ugotavljamo, da poseg, pod navedenimi pogoji, ne ogroža ugodnega stanja populacij velikih zveri.

Lep pozdrav,

dr. Darij Krajčič
Direktor

Pripravila:
Sonja Rozman Bizjak, univ. dipl. biol.
Sodelavka I

Damjan Vrčec, univ. dipl. biol.
Sodelavec II

Priloga:

- Pisno stališče do predloga odvzema velikih zveri za leto 2007

PISNO STALIŠČE DO PREDLOGA ODVZEMA VELIKIH ZVERI ZA LETO 2007

- I. Pisno stališče se podaja za vrste rjavi medved (*Ursus arctos*), volk (*Canis lupus*) in ris (*Lynx lynx*), ki so uvrščene v poglavje A, priloga 1 Uredbe.
- II. Pisno stališče se podaja na podlagi 8. člena Uredbe in:
 - strokovnega mnenja za odstrel velikih zveri v letu 2007, št. 523-6/2006 z dne 15.12.2006, ki ga je pripravil ZGS (v nadaljevanju: strokovno mnenje);
 - strategije upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji (v nadaljevanju: strategija);
 - predloga strategije ohranjanja in trajnostnega upravljanja z volkom (*Canis lupus*) v Sloveniji (v nadaljevanju: predlog strategije);
 - predloga akcijskega načrta upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos* L.) v Sloveniji, za obdobje 2006 – 2010;
 - Načrta upravljanja s populacijo rjavega medveda (development of a population management plan), Conservation of Large Carnivores in Slovenia – Phase I (*Ursus arctos*), Akcija A1 (v nadaljevanju: projekt LIFE).

RJAVI MEDVED (*Ursus arctos*)

- III. Stališče do odvzema iz narave po prvem odstavku 7. člena Uredbe

ZGS je v strokovnem mnenju podal podatke o škodi, ki jo je povzročil rjavi medved na rejnih živalih, čebelah, kmetijskih kulturah in drugem premoženju (skladno z metodologijo izplačila odškodnine). Iz podanih podatkov je zaslediti trend naraščanja škod po letu 1998.

Po podatkih ministrstva za okolje in prostor sta bila v letu 2006 vložena dva zahtevka za odškodnino zaradi napada rjavega medveda na človeka. Po izjavi ministrstva (Sestanek delovne skupine za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi z dne 20.12.2006) se povprečno zgodita 1-2 napada rjavega medveda na človeka letno.

Iz strokovnega mnenja ZGS je tudi razvidno, da gre za selektiven in omejen odzem rjavega medveda iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije z okoljem, pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu.

ZGS je v poglavju Delo intervencijske skupine za rjavega medveda podal tudi druge možnosti neposrednega odvracanja rjavih medvedov, vendar pa ni podal ocene o obsegu teh akcij in njihovi uspešnosti ter primernosti za odvracanje.

Ugotavljamo, da obstajajo primeri in pogoji iz prvega odstavka 7. člena Uredbe.

- IV. Ocena o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja populacije

Za podajanje ocene o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja je nujno poznavanje velikosti populacije.

ZGS v strokovnem mnenju ocenjuje številčnost medvedje populacije v Sloveniji na 661 osebkov. Ocena je podana na podlagi zadnjega štetja po posameznih loviščih in loviščih s posebnih namenom znotraj lovsko upravljavskih območij, in sicer na osnovi navedb posameznih medvedov z barvo in težo, ki se pojavljajo v lovišču in kasnejši izločitvi medvedov, ki so jih sosednja lovišča navedla dvakrat.

ZGS podaja v strokovnem mnenju tudi rezultate štetja na mreži stalnih števnih mest v letih 2004 do 2006. K tem rezultatom ni priložena nikakršna metodologija izračuna velikosti populacije rjavega

medveda v Sloveniji. V strokovnem mnenju za odstrel velikih zveri v letu 2006 je ZGS podal oceno številčnosti populacije 500 – 700 osebkov. Iz strokovnega mnenja za odstrel velikih zveri v letu 2006 ni razvidno, po kateri metodi je številčnost ocenjena na 500 do 700 medvedov. Predvidevamo, da je osnova za oceno štetje osebkov na stalnih števnih mestih, metodologija izračuna številčnosti pa ni razložena.

Strategija, ki je bila sprejeta 2002, navaja, da se je populacija povzpela na okrog 450-550 osebkov. Ta ocena temelji na ocenah pridobljenih iz monitoringa. Model številčnosti populacije rjavega medveda v Sloveniji projekta LIFE, ki temelji na začetni populacijski velikosti (leto 1957), spolni in starostni strukturi populacije, rodnosti in mortaliteti posameznih starostnih skupin ter podatkih o odstrelu, ocenjuje velikost populacije na 400 do 450 osebkov. Gre za oceno številčnosti populacije, ki je glede na zajete parametre najbolj verjetna. Projekt LIFE svojo oceno podkrepljuje tudi z oceno pridobljeno na osnovi ugotovljenega reprodukcijskega potenciala populacije rjavega medveda v Sloveniji, ki ocenjuje številčnost na 380 do 480 medvedov. Projekt LIFE navaja tudi, da je bilo jeseni leta 2002 na skupno 371 števnih mestih naštetih 497 medvedov.

Na podlagi naštetega gre sklepati, da se ocene številčnosti populacije rjavega medveda v Sloveniji gibljejo med 400 in 700 osebki, vendar pa ni dovolj zanesljivih podatkov, iz katerih bi bilo mogoče zagotovo trditi, da so te ocene pravilne. K boljši oceni bi zagotovo doprinesla obrazložitev metodologije izračuna številčnosti populacije, ki za osnovo uporablja štetje osebkov na stalnih števnih mestih.

V strokovnem mnenju je naveden prirastek populacije 145 mladičev v prvem življenjskem letu. Ta podatek ni dovolj za sklepanje o letnem prirastku populacije, na katero poleg rodnosti vpliva še smrtnost ter imigracija in emigracija osebkov. Glede na oceno preživetja mladičev, ki jo lahko potegnemo iz strokovnega mnenja, prvo življenjsko leto preživi dobri dve tretjini mladičev kar znaša 99 osebkov ob predpostavki da populacija šteje 661 osebkov. Pri oceni velikosti populacije 400 – 700 osebkov bi bilo v prvem življenjskem letu 88 – 154 mladičev, prvo življenjsko leto pa bi preživelo 60 – 105 osebkov. Če upoštevamo, da so emigracije preko Hrvaške meje bolj ali manj enake imigracijam, migracije v Avstrijo in Italijo pa so zanemarljive in če k temu prištejemo še neantropogeno povzročen pogin, lahko sklepamo, da letni prirastek populacije ne presega 100 osebkov.

Strategija navaja, da bi bila popolna prepoved odvzema osebkov iz narave v slovenskih razmerah popolnoma neprimerna. Za osrednje območje rjavega medveda strategija predvideva odzvem 5 – 10% osebkov od strokovno ugotovljenega števila, če je populacija stabilna in uravnovežena z okoljem, izjemoma do 15% osebkov, če populacija ni usklajena z okoljem. Strategija sicer omogoča, da se na podlagi najmanj petletnega sistematičnega spremljanja rjavega medveda obseg odvzema glede na trend številčnosti in starostno strukturo populacije lahko določita drugače. Po našem mnenju se je sistematično spremljanje številčnosti populacije rjavega medveda začelo šele z vzpostavitevijo 167 stalnih števnih mest v letu 2004. V robnem območju se odzvem določi glede na trende številčnosti populacije v osrednjem območju. V prehodnem območju se izvaja le izjemni odstrel. Medvedke z mladiči se ne odstreli, temveč se jo odžene ali odlovi ter preseli na drugo mesto v naravi. V območju izjemne prisotnosti pa se osebek odvzame iz narave takoj, ko povzroči konflikt s človekom oz. če se na tem območju zadržuje dlje časa (več kot en teden). Po ocenah tujih strokovnjakov (Servheen C., Herrero S., Peyton B. 1999. Bears. Status survey and conservation action plan. IUCN/SSC Bear and Polar Bear Specialist Group. IUCN, Gland) naj trajnostni odzvem iz narave ne bi znašal več do 10% ocenjene velikosti populacije.

Strokovno mnenje nakazuje, da škode, ki jih povzročijo rjavi medvedi na rejnih živalih, čebelah, kmetijskih kulturah in drugem premoženju, v zadnjih treh letih spet naraščajo. Analiza odvzema rjavega medveda po vzrokih za obdobje od 1994/95 do 2006 narejena na podlagi strokovnega mnenja in strokovnega mnenja za odstrel velikih zveri v letu 2006 kaže, da izgube znašajo med 1 in 26 osebkov in v zadnjih 8 letih izrazito naraščajo. Večino izgub lahko pripišemo posledicam nesreč

v prometu. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da populacija ni uravnotežena z okoljem. Na neuravnoteženost populacije z okoljem pa gre sklepati tudi glede na izredni odstrel, ki je v letu 2005 predstavljal 39% v letu 2006 pa 14% odvzema.

V strokovnem mnenju je predlagan odvzem 130 medvedov, od tega je 106 osebkov predvidenih za odstrel, 24 osebkov pa je predvidenih izgub. Od kvote 106 osebkov je predlagan odstrel 89 medvedov v osrednjem življenjskem območju, 17 pa v robnem življenjskem območju.

Dosedanji trendi kažejo, da se večina izgub zgodi v osrednjem življenjskem območju. V letu 2005 so izgube v osrednjem življenjskem območju predstavljale 73% vseh izgub, v letu 2006 pa 88% vseh izgub. Pričakujemo lahko, da se bo tako v osrednjem območju medveda tudi v letu 2007 pojavil glavni delež izgub. Če potegnemo zaključke na podlagi zadnjih dveh let lahko pričakujemo v osrednjem območju medveda 18 – 21 osebkov izgub. Skupaj bi bil tako odvzem iz osrednjega območja okrog 110 osebkov.

Strategija navaja gostoto medvedje populacije v osrednjem območju na 0,5 – 1,5 osebkov/1000 ha, kar pomeni 155-460 osebkov v osrednjem območju. Iz osrednjega območja smo pri izračunu izločili predele gostejše naseljenosti ljudi, ter upoštevali, da se medvedi v robnem območju pojavljajo le občasno in se vračajo v osrednje območje. Potrebno pa je poudariti, da je glede na trende številčnosti populacije ocena številčnosti medvedov v osrednjem območju, izračunana na podlagi gostot iz strategije verjetno podcenjena in presega 460 osebkov. Bolj verjetna je ocena, da se v osrednjem območju nahaja 350 – 600 osebkov. Odvzem 110 medvedov iz osrednjega območja bi tako predstavljal okrog 18% vseh osebkov, kar je v nasprotju s strategijo. Odvzem 110 osebkov presega tudi 15% odvzem celotne populacije. Glede na trende številčnosti populacije in direktive strategije menimo, da naj bi odvzem iz populacije predstavljal največ 15%, kar pomeni 60 – 105 osebkov, ki naj bo porazdeljen med osrednjim in robnim območjem v razmerju 85% : 15%. Razmerje 85 : 15 je določeno glede na dosedanji odvzem medvedov v Sloveniji v letu 2005 in 2006, za kateri imamo tudi podatke.

Odvzem rjavega medveda iz narave v letu 2007 ne sme presegati 105 osebkov, od česar naj odstrel predstavlja največ 80 osebkov, 25 osebkov pa je predvidenih izgub. V osrednjem območju naj se odstrel največ 65 osebkov, v robnem območju pa 15 osebkov. Ostali odvzem so predvidene izgube. Odvzem 130 osebkov, kot je predlagan v strokovnem mnenju, ni v skladu s strategijo, saj predstavlja vsaj 18% od celotne velikosti populacije in kot tak ne zadovoljuje cilja strategije »dolgoročno ohraniti vrsto rjavega medveda v Sloveniji, vključno z njenim življenjskim prostorom«. Prvi odstavek 7a. člena Uredbe nalaga, da mora biti predpis, ki določa obseg selektivnega in omejenega odvzema živali iz narave, ki se izvede z načrtovano usmrtnitvijo (odstrelom) (do zdaj sta bila to Pravilnik o odvzemu velikih zveri iz narave za leto 2004, Uradni list RS, št. 14/04, in Pravilnik o odvzemu osebkov vrste rjavega medveda (*Ursus arctos*) iz narave, Uradni list RS, št. 87/05 in 17/06), v skladu s sprejeto strategijo.

Odvzem osebkov naj bo naravnan nekoliko nižje, saj naj bi se v letu 2007 ponovno vzpostavila mrhovišča (Sestanek delovne skupine za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi z dne 20.12.2006), ki bodo po predvidevanjih povzročila umik medvedov globlje v gozd in s tem zmanjšala število konfliktov med človekom in rjavim medvedom. V sklopu projekta LIFE je bila izvedena tudi analiza vsakoletnih štetij rjavega medveda v Sloveniji kot izhodišče za ugotavljanje časovne dinamike relativne populacijske gostote medveda za obdobje 1994 – 2002, ki je pokazala, da tudi prilagojene vrednosti letnega povprečnega števila opaženih medvedov na eno števno mesto kažejo na to, da se je populacijska gostota rjavega medveda rahlo zmanjševala. Upadajoča populacijska gostota sicer še ne pomeni nujno tudi zmanjševane številčnosti, saj je možno, da se je v preučevanem obdobju povečalo območje razširjenosti medvedje populacije in bi zaradi povečanega populacijskega območja, kljub manjšim gostotam številčnost ostala enaka ali se celo

povečala. Vendar pa je glede na rezultate opravljenih analiz pri nadaljnjem upravljanju rjavega medveda vsekakor potrebna previdnost.

- V. Časovno obdobje za odvzem iz narave, ki ohranja ugodno stanje populacije in zmanjšuje pogoje tveganja

Strategija in strokovno mnenje navajata kot čas izvajanja rednega odstrela v času med 1. januarjem in 30. aprilom ter med 1. oktobrom in 31. decembrom, izredni odstrel pa se izvaja po potrebi skozi celo leto. Z izvajanjem rednega odstrela v zgornjih terminih se izognemo odvzemu osebkov v času parjenja in odvzemu osebkov, ki so na zimskem spanju. Hkrati v celoti izločimo naključen odstrel medvedk z v tem letu poleženimi mladiči, saj medvedka zapusti brlog šele v maju. Izrednega odstrela pa ni mogoče časovno načrtovati, zato se ga izvaja skozi celo leto.

V skladu s strokovnim mnenjem naj se največ dve tretjini odvzema izvede v spomladanskem obdobju, ena tretjina pa v jesenskem obdobju.

- VI. Geografsko območje, na katerem se lahko izvede odvzem iz narave, tako da se ohranja ugodno stanje populacije in zmanjšuje pogoje tveganja

Tako strategija kot strokovno mnenje predlagata redni odstrel v osrednjem in robnem življenjskem območju rjavega medveda. Po strategiji se izredni odstrel lahko izvaja v vseh življenjskih območjih rjavega medveda. Redni odstrel, ki je načrtovan za robno območje, se v primeru neizvršitve, ne izvaja v osrednjem območju.

- VII. Dovoljena sredstva oziroma načini za odvzem iz narave in omejitve njihove uporabe

V strokovnem mnenju dovoljena sredstva oziroma načini za odvzem iz narave in omejitve njihove uporabe niso opredeljeni, zato jih povzemamo iz strategije. V osrednjem območju se odstrel izvaja iz visoke preže ob vzdrževanem mrhovišču ali krmišču. V predelih gostejše naseljenosti ljudi in v robnem območju se odstrel izvaja z visoke preže. V prehodnem območju se odstrel izvaja na vse zakonsko dovoljene načine, razen s pogonom. Medvedko z mladiči, ki je v robnem območju stalno prisotna ali se nahaja v prehodnem območju, se odžene ali odlovi ter preseli na drugo mesto v naravi. O načinu odvzema osebkov v območju izjemne prisotnosti odloča od države pooblaščen javna strokovna inštitucija ali intervencijska skupina.

V primeru nujnega odstrela medvedke z mladiči naj se vedno najprej odstreli mladiče, šele nato medvedko.

- VIII. Potrebni nujni ukrepi v zvezi z izvedbo nadzora odvzema iz narave

Strokovno mnenje se do potrebnih nujnih ukrepov v zvezi z izvedbo nadzora odvzema iz narave ne opredeljuje, zato jih povzemamo iz strategije. ZGS naj v sodelovanju z lovskimi organizacijami redno in tekoče spremlja odvzeme iz narave ter sproti sprejema in posreduje informacije o odvzemu pristojnim organizacijam.

- IX. Možni pogoji, skladno s katerimi se odvzem iz narave lahko izvede, zlasti glede na tveganje za zagotavljanje ugodnega stanja drugih rastlinskih in živalskih vrst

Strokovno mnenje se do možnih pogojev, skladno s katerimi se odvzem iz narave lahko izvede, zlasti glede na tveganje za zagotavljanje ugodnega stanja drugih rastlinskih in živalskih vrst, ne opredeljuje. Osebe vseh drugih ogroženih ali zavarovanih živalskih vrst, ki se slučajno ujamejo ob morebitnem izvajanju odlova živih osebkov, se po ujetju čimprej nepoškodovane izpusti v naravo na kraju ujetja.

VOLK (*Canis lupus*)

X. Stališče do odvzema iz narave po prvem odstavku 7. člena Uredbe

ZGS je v strokovnem mnenju podal podatke o škodi, ki jo je povzročil volk na rejnih živalih (skladno z metodologijo izplačila odškodnine). Iz podanih podatkov je zaslediti trend naraščanja števila škod z izjemnim porastom v letu 2002 in 2006.

Iz strokovnega mnenja je tudi razvidno, da gre za selektiven in omejen odvzem volka iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije z okoljem, pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu.

Strokovno mnenje se do drugih možnosti, ki bi omogočale, da odvzem iz narave ne bi bil potreben, ne opredeljuje. Kljub temu **ugotavljamo, da obstajajo primeri in pogoji iz prvega odstavka 7. člena Uredbe.**

XI. Ocena o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja populacije

Za podajanje ocene o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja je nujno poznavanje velikosti populacije.

Strokovno mnenje ne podaja nikakršne ocene o velikosti populacije volka v Sloveniji. Predlog strategije ocenjuje velikost populacije volka v Sloveniji na 70 – 100 osebkov. Tako strokovno mnenje kot predlog strategije navajata, da je populacija volka v Sloveniji v naraščanju.

Strokovno mnenje in predlog strategije navajata velike trope volkov in legla mladičev z od 3 do 9 mladičev, kar kaže na ugodno stanje populacije. Združevanje volkov v velike trope je eden od pokazateljev, da je populacija volkov v Sloveniji stabilna (Adamič s sod. 2004. Izhodišča za oblikovanje strategije ohranitvenega upravljanja s populacijo volka v Sloveniji).

V strokovnem mnenju predstavljen monitoring znakov prisotnosti volka v obdobju 1996-2006 v LPN Jelen kaže naraščajoč trend z izjemo zadnjega leta, v LPN Medved pa so znaki prisotnosti od 1999 do 2003 naraščali, po tem pa število znakov prisotnosti upada. Tudi sicer je opažanj volka v LPN Medved precej manj kot v LPN Jelen.

Strokovno mnenje predlaga za leto 2007 odstrel 15 volkov iz narave, v kar sta vključena redni in izredni odstrel do realizacije. Predlog ne vsebuje izgub. Predlog je osnovan na podlagi ocene, da je populacija volkov v Sloveniji stabilna in naraščajoča, kar ugotavlja na osnovi naraščajoče škode, monitoringa znakov prisotnosti v LPN Medved in Jelen, opažanja legel z mladiči in velikih tropov. Analiza dosedanjega odvzema kaže, da se je število škod po volku po letu 2003, ko je bil odvzem volkov iz narave največji (11 osebkov) zmanjšalo na tretjino škod iz leta 2002.

Odvzem volkov bi v letu 2007 morali glede na pretekla leta nekoliko povečati, vendar pa ne bi smel preseči 10% velikosti populacije. **V letu 2007 naj se tako iz narave odvzame 7 – 10 volkov.** Odvzem volkov naj se izvede kot načrtovan redni odstrel in ne kot izredni odstrel, saj analize kažejo, da je odvzem volkov iz narave potreben. Odstrel 15 osebkov po našem mnenju ni ne potreben ne upravičen.

XII. Časovno obdobje za odvzem iz narave, ki ohranja ugodno stanje populacije in zmanjšuje pogoje tveganja

Odvzem volkov iz narave naj se izvaja skladno s časom, določenim v strokovnem mnenju, to je med 1. septembrom in 31. decembrom 2007.

XIII. Geografsko območje, na katerem se lahko izvede odvzem iz narave, tako da se ohranja ugodno stanje populacije in zmanjšuje pogoje tveganja

Strokovno mnenje predlaga redni odstrel v osrednjem in robnem življenjskem območju velikih zveri. Odstrel enega osebka, pa naj bi se izvedel severno od avtoceste Ljubljana Senožeče v Zahodnem visokem kraškem in Triglavskem LUO. Redni odstrel naj se izvrši v osrednjem in robnem območju velikih zveri, izven teh območij pa naj se izvaja le izredni odstrel.

XIV. Dovoljena sredstva oziroma načini za odvzem iz narave in omejitve njihove uporabe

V strokovnem mnenju dovoljena sredstva oziroma načini za odvzem iz narave in omejitve njihove uporabe niso opredeljeni. Odvzem osebkov naj se načrtuje tako, da se čim več osebkov odvzame v bližini naselij, predvsem tam, kjer je več škod, povzročenih po volku. Odvzem naj se načrtuje v skladu z lovsko zakonodajo.

Struktura odvzema naj bo načrtovana tako, da bo vsaj 70% odvzetih osebkov mlajših od dveh let. S tem ne bo prizadet reprodukcijski potencial vrste. Nikakor naj se ne odvzema vodečih samic in/ali alfa samic. V odvzemu naj bo največ do 50 % samic. Priporočamo, da se lov zaključi, ko se odvzame predlagano število samic (do 5). V naravi je namreč zelo težko ločiti samce in samice med sabo.

XV. Potrebni nujni ukrepi v zvezi z izvedbo nadzora odvzema iz narave

Strokovno mnenje se do potrebnih nujnih ukrepov v zvezi z izvedbo nadzora odvzema iz narave ne opredeljuje.

Analizo odvzema volkov, ki naj vključuje tudi izgube, vodi Zavod za gozdove Slovenije.

XVI. Možni pogoji, skladno s katerimi se odvzem iz narave lahko izvede, zlasti glede na tveganje za zagotavljanje ugodnega stanja drugih rastlinskih in živalskih vrst

Strokovno mnenje se do možnih pogojev, skladno s katerimi se odvzem iz narave lahko izvede, zlasti glede na tveganje za zagotavljanje ugodnega stanja drugih rastlinskih in živalskih vrst, ne opredeljuje. Osebke vseh drugih ogroženih ali zavarovanih živalskih vrst, ki se slučajno ujamejo ob morebitnem izvajanju odlova živih osebkov, se po ujetju čimprej nepoškodovane izpusti v naravo na kraju ujetja.

RIS (*Lynx lynx*)

XVII. Stališče do odvzema iz narave po prvem odstavku 7. člena Uredbe

ZGS je v strokovnem mnenju podal podatke o škodi, ki jo je povzročil ris na rejnih živalih (skladno z metodologijo izplačila odškodnine). Iz podanih podatkov je opaziti, da se škode po risu v zadnjih štirih letih ne povečujejo, v letu 2006 pa je zaslediti upad škod.

Strokovno mnenje se do drugih možnosti, ki bi omogočale, da odvzem iz narave ne bi bil potreben, ne opredeljuje.

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev **ugotavljamo, da ne obstajajo primeri in pogoji iz prvega odstavka 7. člena Uredbe.**

XVIII. Ocena o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja populacije

Za podajanje ocene o vplivu odvzema iz narave na ohranitev ugodnega stanja je nujno poznavanje velikosti populacije.

Strokovno mnenje ocenjuje velikost populacije risa v Sloveniji na 40 – 50 osebkov.

Celotna Dinarska populacija je ocenjena na 200 risov (Jonozovič M. 2003. Strokovno izhodišče za vzpostavljanje omrežja Natura 2000 – ris). To število risov ne zagotavlja viabilne populacije, čeprav monitoring kaže, da je populacija v Sloveniji trenutno stabilna. Rezultati hipotetičnega modela populacijske dinamike risa v 100 letnem obdobju kažejo, da sta ključna dejavnika, ki sta vplivala na dinamiko rasti populacije, stopnja preživetja doraščajočih in odraslih osebkov v populaciji in kvaliteta prostora z vidika dostopnosti (gostote) plena, ki neposredno vpliva na produkcijo mladičev. Na spreminjanje stopnje preživetja ima največji vpliv človek s svojim neposrednim vplivom (zakoniti lov, promet, nezakoniti lov). Pri tem je zakoniti lov edini dejavnik, ki ga lahko neposredno kontroliramo. Model razvoja dinarske populacije risov kaže, da ob nižji produkciji mladičev (kar se dogodi ob nizki gostoti plena) že 5% povečanje smrtnosti povzroči upad številčnosti populacije risa, 10% povečanje smrtnosti pa izumrtje v 100 letih (Potočnik H. 2005. Modeli razvoja dinarske populacije risa).

Strokovnjaki poudarjajo, da je populacija risa v Sloveniji že kritično ogrožena. Populacija risa v Sloveniji je stabilna, vendar pa je gostota populacije zelo nizka. V Sloveniji je namreč populacija risa že tako redka, da če iz narave odvzamemo en osebek, lahko povzročimo, da se ostali osebki težje oziroma ne srečajo, kar posledično privede do manjše reprodukcije.

Populacija risa v Sloveniji je izjemnega pomena tudi za ohranitev risa v celotnem alpskem prostoru.

Ocenjujemo, da je vsak poseg v populacijo risa v Sloveniji nesprejemljiv in lahko negativno vpliva na ugodno stanje populacije te vrste v Sloveniji.

XIX. Strokovno mnenje poudarja, da se v Sloveniji izvaja ilegalni odstrel risov. Zavod za gozdove Slovenije in Ministrstvo za okolje in prostor pozivamo, da storita vse, kar je v njihni moči, da se poveča nadzor v gozdu in prepreči ilegalni odstrel.